

Byla C-218/20

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2020 m. gegužės 27 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Tribunalul Mureș (Rumunija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. gruodžio 10 d.

Ieškovai

Sindicatul Lucrătorilor din Transporturi, TD

Atsakovė:

SC Samidani Trans SRL

Pagrindinės bylos dalykas

Ieškovės *Sindicatul Lucrătorilor din Transporturi* (Transporto sektoriaus darbuotojų profesinė sąjunga) nario TD vardu pareikštas ieškinys dėl sprendimo skirti sankciją.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinėms prievolėms taikytinos teisės (Roma I) 3 ir 8 straipsnių išaiškinimas

Prejudiciniai klausimai

1) 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinėms prievolėms taikytinos teisės (Roma I) 8 straipsnio išaiškinimas: Ar individualiai darbo sutarčiai taikytinos teisės pasirinkimas pašalina galimybę taikyti valstybės, kurioje samdomas darbuotojas įprastai atliko

darbą, teisę? Ar taikytinos teisės pasirinkimas pašalina galimybę taikyti šio reglamento 8 straipsnio 1 dalies antrą sakinį?

2) 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinėms prievolėms taikytinos teisės (Roma I) 8 straipsnio išaiškinimas: Ar valstybėje, kurioje samdomas darbuotojas įprastai atliko darbą, taikomas minimalus darbo užmokestis yra teisė, patenkanti į „nuostat[ų], nuo kurių negalima nukrypti susitarimu pagal teisę, kuri nepasirinkus teisės būtų taikoma“ pagal šio reglamento 8 straipsnio 1 dalies antrą sakinį, taikymo sritį?

3) 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinėms prievolėms taikytinos teisės (Roma I) 3 straipsnio išaiškinimas: ar Rumunijos darbo kodekso nuostatų nurodymas individualioje darbo sutartyje prilygsta Rumunijos teisės pasirinkimui, kai Rumunijoje, kaip žinoma, darbdavys iš anksto nustato individualios darbo sutarties turinį?

Sąjungos teisės nuostatos ir Sąjungos jurisprudencija, kuriomis remiamasi

2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinėms prievolėms taikytinos teisės (Roma I) 3 straipsnis (Pasirinkimo laisvė) ir 8 straipsnis (Individualios darbo sutartys).

2011 m. kovo 15 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Koelzsch* (C-29/10, ECLI:EU:C:2011:151).

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos ir reikšminga nacionalinių teismų jurisprudencija

Legea Nr. 53/2003 privind Codul muncii (Įstatymas Nr. 53/2003 dėl Darbo kodekso) 111 straipsnis, kuriame reglamentuojamas darbo laikas, ir 133 straipsnis, kuriame reglamentuojamas poilsio laikas.

Legea Nr. 344/2006 privind detaşarea salariaţilor în cadrul prestării de servicii transnaţionale (Įstatymas Nr. 344/2006 dėl samdomų darbuotojų komandiravimo tarpvalstybinio paslaugų teikimo tikslais).

1 straipsnis

„Šio įstatymo nuostatos taikomos:

<...>

b) Rumunijoje įsteigtoms įmonėms, kurios pagal tarpvalstybinio paslaugų teikimo sistemą 4 straipsnio 2 dalyje nustatytais sąlygomis komandiruoja su jomis darbo santykiais susijusius samdomuosius darbuotojus į Europos Sąjungos valstybės narės, Europos ekonominės erdvės arba Šveicarijos Konfederacijos teritoriją“.

4 straipsnio 2 dalis

„Šis įstatymas taikomas, jeigu 1 straipsnio b punkte nurodytos įmonės imasi vienos iš šių tarpvalstybinių priemonių:

- a) Rumunijos teritorijoje komandiruoja samdomą darbuotoją įmonės vardu ir jai vadovaujant pagal jį siunčiančios įmonės ir Europos Sąjungos valstybės narės, Europos ekonominės erdvės ar Šveicarijos Konfederacijos teritorijoje veikiančio paslaugų gavėjo sudarytą sutartį, jeigu komandiruotės laikotarpiu samdomąjį darbuotoją ir jį siunčiančią įmonę sieja darbo santykiai;
- b) Rumunijos teritorijoje komandiruoja samdomą darbuotoją į Europos Sąjungos valstybės narės, Europos ekonominės erdvės arba Šveicarijos Konfederacijos teritorijoje esančiai įmonių grupei priklausančią įstaigą ar įmonę, jeigu komandiruotės laikotarpiu samdomąjį darbuotoją ir jį siunčiančią įmonę sieja darbo santykiai;
- c) laikinojo įdarbinimo įmonė siunčia samdomąjį darbuotoją įmonei laikinojo darbo naudotojai, kuri yra įsteigta arba vykdo veiklą Europos Sąjungos valstybės narės, Europos ekonominės erdvės ar Šveicarijos Konfederacijos teritorijoje, jeigu komandiruotės laikotarpiu samdomąjį darbuotoją ir laikinojo įdarbinimo įmonę sieja darbo santykiai.“

7¹ straipsnis

„Rumunijos teritorijoje įsisteigusių darbdavių darbuotojams, vykdančiams tarptautinius vežimus, ribotam laikui siunčiamiems dirbti Europos Sąjungos valstybės narės, Europos ekonominės erdvės arba Šveicarijos Konfederacijos teritorijoje, kurių situacija nepatenka į 4 straipsnio 2 dalyje nurodytus atvejus, taikomos Įstatymo Nr. 53/2003 dėl Darbo kodekso (nauja redakcija) su pakeitimais ir papildymais 43 straipsnio nuostatos ir suteikiamos šio norminio teisės akto 44 straipsnio 2 dalyje numatytos teisės“.

Ordinul ministrului muncii și protecției social nr. 64/2003 pentru aprobarea modelului-cadru al contractului individual de muncă (Darbo ir socialinės apsaugos ministro įsakymas Nr. 64/2003, kuriuo patvirtinama pavyzdinė individualios darbo sutarties forma) I priedo N punkte numatyta, kad visose Rumunijoje sudaromose individualiose darbo sutartyse privaloma įrašyti tokią sąlygą: „[š]ias individualios darbo sutarties nuostatas papildo Įstatymo Nr. 53/2003 dėl Darbo kodekso nuostatos.“

Kalbant apie jurisprudenciją, remiamasi 2018 m. gruodžio 18 d. *Tribunalul Mureș* (Murešo apygardos teismas) civilinėje byloje priimtu ir aukštesnės instancijos teismo patvirtintu sprendimu atmesti ieškinį, kuriame buvo prašoma priteisti iš bendrovės darbdavės Austrijoje kelių transporto srityje mokamo minimalaus darbo užmokesčio, į kurį ieškovai turėjo teisę pagal Reglamentą Nr. 593/2008, ir faktiškai gauto darbo užmokesčio skirtumą. *Tribunalul Mureș* (Murešo apygardos teismas) nusprendė, kad šalys pasirinko Rumunijos teisę kaip individualiai darbo

sutarčiai taikomą teisę, kad jos buvo sutarusios, jog sandomo darbuotojo pareigos vykdomos ne konkrečioje darbo vietoje, o nuolat keliaujant, kad sandomas darbuotojas, be darbo užmokesčio, gauna ir dienpinigius, taip pat kad individualios darbo sutarties šalys ketino joje nustatyti darbo užmokestį Rumunijos lėjomis, o ne Austrijoje mokamą minimalų darbo užmokestį eurais. Taip pat buvo nuspręsta, jog aplinkybių, kad darbo priemonės (sunkvežimiai) buvo laikomos bendrovės buveinėje Austrijoje, kad vieta, į kurią ieškovas grįždavo atlikęs užduotis, yra Austrijoje, ir kad valstybė, kurioje jis įprastai atliko darbą pagal sutartį, yra Austrija, nepakanka norint nepaisyti Rumunijos teisės kaip individualiai darbo sutarčiai taikytinos teisės pasirinkimo.

Trumpas faktinių aplinkybių ir pagrindinės bylos aprašymas

- 1 Ieškinyje nurodyta, kad bendrovė atsakovė įdarbino TD, kuris yra profesinės sąjungos ieškovės narys, sunkvežimių vairuotoju, vykdančiu veiklą Europos bendrijos teritorijoje. Jo su atsakove sudarytoje individualioje darbo sutartyje buvo nurodyta: „[š]ias individualios darbo sutarties nuostatas papildoma Įstatymo Nr. 53/2003 dėl Darbo kodekso ir padalinio (sektoriaus) lygmeniu taikomos kolektyvinės darbo sutarties nuostatos“ ir „[g]inčus dėl šios individualios darbo sutarties sudarymo, vykdymo, pakeitimo, sustabdymo ar nutraukimo pagal įstatymus nagrinėja *ratione materiae* ir *ratione loci* kompetentingas teismas.“
- 2 Individualios darbo sutarties punkte, susijusiame su profesinės sąjungos nario darbo vieta, tiksliai darbo vieta nebuvo nurodyta.
- 3 Ieškinyje, kuris buvo pateiktas *Tribunalul Mureș* (Murešo apygardos teismas), konkrečiai buvo prašoma priteisti profesinės sąjungos nariui iš atsakovės darbo užmokestį, į kurį jis turi teisę pagal Reglamentą (EB) Nr. 593/2008 (Roma I), t. y. faktiškai gauto darbo užmokesčio ir Vokietijoje kelių transporto srityje mokamo minimalaus darbo užmokesčio skirtumą, taip pat tryliktąjį ir keturioliktąjį mėnesinį darbo užmokestį, į kurį jis turėjo teisę pagal Reglamentą (EB) Nr. 593/2008 (Roma I), siejamą su Vokietijos įstatymu dėl minimalaus darbo užmokesčio pagal *Mindestlohngesetz - MiLoG*, § 1 (2), patikslinant mokėtinas sumas pagal mokėjimo dieną galiojančius infliacijos indeksus ir taikant teisės aktuose nustatytas palūkanas, skaičiuojamas nuo kiekvienos taip apskaičiuotos sumos, kuri turėjo būti mokėta kas mėnesį, mokėjimo termino.
- 4 Atsiliepime į ieškinį atsakovė *SC Samidani Trans SRL* teigė, kad individualios darbo sutarties šalys pasirinko Rumunijos teisę kaip taikytiną teisę, todėl reglamento „Roma I“ 8 straipsnis netaikytinas.
- 5 Šiomis aplinkybėmis profesinės sąjungos ieškovės prašymu *Tribunalul Mureș* (Murešo apygardos teismas) nusprendė pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui klausimus dėl Reglamento Nr. 593/2008 3 ir 8 straipsnių išaiškinimo.

Esminiai pagrindinės bylos šalių argumentai

- 6 Grįsdamas savo prašymą TD teigia, kad nors individuali darbo sutartis buvo įregistruota Rumunijoje, valstybė, kurioje jis paprastai atliko darbą, yra Vokietija, todėl jis turi teisę į Vokietijoje numatytą minimalų darbo užmokestį, o ne į jam išmokėtą Rumunijoje nustatytą minimalų darbo užmokestį. Jis taip pat remiasi 2011 m. kovo 15 d. Teisingumo Teismo sprendimu *Koelzsch* (C-29/10, ECLI:EU:C:2011:151).
- 7 Profesinės sąjungos narys konkrečiai pažymi, kad vieta, kurioje prasidėjo vežimo užduočių vykdymas ir iš kurios jis gaudavo nurodymus, buvo Vokietija, darbo priemonės, šiuo atveju sunkvežimiai, buvo laikomi Vokietijos teritorijoje, vietos, į kurias daugiausia buvo gabenamos prekės, ir prekių iškrovimo vietos buvo Vokietijoje ir vieta, į kurią ieškovas grįždavo atlikęs užduotis, yra Vokietijoje.

Trumpas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 8 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 593/2008 8 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad tuo atveju, kai darbuotojas darbo sutartyje nurodytą darbą įprastai atlieka kitoje valstybėje nei ta, kurios teisę aiškiai pasirinko sutarties šalys, nacionalinis teismas, remdamasis šios nuostatos paskutiniu sakiniu, gali netaikyti šalių pasirinktos teisės, jeigu iš visų aplinkybių matyti, jog ši sutartis labiau susijusi su kita valstybe.
- 9 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo nustatyti, ar valstybėje, kurioje darbuotojas įprastai atlieka darbą, taikomas minimalus darbo užmokestis yra teisė, patenkanti į „nuostat[ų], nuo kurių negalima nukrypti susitarimu pagal teisę, kuri nepasirinkus teisės būtų taikoma“ pagal šio reglamento 8 straipsnio 1 dalies antrą sakinį, taikymo sritį?
- 10 Jeigu į šį klausimą būtų atsakyta neigiamai, darbuotojas gautų toje valstybėje, kurios teisę sutarties šalys aiškiai pasirinko, nustatytą minimalų darbo užmokestį, nors pagal valstybės, su kuria sutartis labiau susijusi, teisę nustatytas minimalus darbo užmokestis būtų didesnis, todėl šiuo požiūriu darbuotojas patirtų nuostolių.
- 11 Tačiau teigiamas atsakymas reikštų, kad sutarčiai taikoma dviejų valstybių teisė, t. y. aiškiai pasirinkta teisė ir teisė, kurioje numatytos „nuostatos, nuo kurių negalima nukrypti susitarimu pagal teisę, kuri nepasirinkus teisės būtų taikoma“.
- 12 Trečiuoju klausimu siekiama išsiaiškinti, ar tai, kad darbdavys naudoja tipinę individualią darbo sutartį, kurios turinys nustatytas vidaus norminiu aktu ir kurioje būtinai turi būti įrašyta sąlyga, kad sutarčiai taikomos Rumunijos darbo kodekso nuostatos, prilygsta Rumunijos teisės pasirinkimui.

- 13 Jeigu Teisingumo Teismas nuspręstų, kad tokie nacionalinės teisės aktai ir praktika prieštarauja Reglamento Nr. 593/2008 3 straipsniui, nacionalinis teismas galėtų panaikinti minėtą privalomą sutarties sąlygą dėl taikytinos teisės pasirinkimo.

DARBINIS VERTINIMAS